TEKNOLOGISK INSTITUT

Rapport

Analyse af praktikplads-situationen i Region Syddanmark

Titel:
Rapport – Analyse af praktikpladssituationen i Region Syddanmark

Udarbejdet for:
Region Syddanmark
Att.: Jonas Svane Jakobsen
Erhvervsstrategier & uddannelse
E-mail: jsj@rsyd.dk
Telefon: 2920 1050

Udarbejdet af:
Teknologisk Institut
Analyse og Erhvervsfremme
Kongevang Allé 29
8000 Aarhus C
CVR 5697 6116
EAN 5790002042225

13. april 2018

Kontakt:
Centerchef Karsten Frøhlich Hougaard
Analyse og Erhvervsfremme
Erhvervsudvikling
Mobil +45 72 20 28 86
kafh@teknologisk.dk

Indholdsfortegnelse

1. Resumé 4
2. Indledning 6
3. Analysegrundlag 7
Arbejdsmarkedsbalancen 7
Data fra EASY-P 8
Verificerende interviews 9
3.1. Gennemførelse af survey 9
4. Et virksomhedsperspektiv på praktikpladssituationen i Region Syddanmark 14
4.1. Tiltrækning af elever til virksomhederne 14
4.2. Samarbejdet mellem erhvervsskoler og virksomheder 18
4.3. Hvad gør virksomhederne for at tiltrække elever? 20
4.4. Barrierer i forhold til at skabe flere praktikpladser 24
4.5. Barrierer i forhold til praktikpladsgodkendelse 27
5. Konklusion 28
6. Bibliografi 30

1. Resumé

Region Syddanmark har med nærværende undersøgelse ønsket at afdække de syddanske virksomheders efterspørgsel efter erhvervsskoleelever. Formålet med undersøgelsen har været at afdække, hvorvidt bestemt typer af virksomheder eller virksomheder inden for bestemte brancher har vanskeligt ved at tiltrække elever, og hvordan en sådan udfordring eventuelt vil kunne imødekommes.

Undersøgelsen er gennemført af Teknologisk Institut i perioden december 2017 – marts 2018. Som grundlag for undersøgelsen er der identificeret fem hovedbrancher, hvor data fra Arbejdsmarkedsbalancen og EASY-P data indikerer, at der er mangel på arbejdskraft, samt at et relativt stort antal praktikpladsaftaler ikke er aktive. Det drejer sig om følgende brancher:

- Fremstillingsvirksomhed
- Bygge- og anlægsvirksomhed
- Engroshandel og detailhandel; reparation af motorkøretøjer og motorcykler
- Transport og godshåndtering
- Overnatningsfaciliteter og restaurationsvirksomhed

Efterfølgende er der gennemført en survey blandt 500 syddanske virksomheder inden for disse fem brancher med ca. 100 gennemførte interview per branche. Den samlede svarprocent blev på 75 %.

Blandt de adspurgte virksomheder, der har indgået en praktikpladsaftale inden for det seneste år, vurderer 38 %, at det i høj grad eller i nogen grad er vanskeligt at tiltrække elever. Denne vurdering er særligt udtalt blandt virksomheder inden for brancherne bygge- og anlæg samt overnatningsfaciliteter og restauration. Undersøgelsen peger samtidig på, at det særligt er de små virksomheder, som har vanskeligt ved at tiltrække elever, og at virksomheder beliggende i trekantområdet samt Sønderjylland synes at have mere vanskeligt ved at tiltrække elever sammenholdt med virksomheder beliggende på Fyn eller i Sydvestjylland.

Næsten halvdelen af virksomhederne (44 %) oplever, at de ikke har tilstrækkeligt med kvalificerede ansøgere til praktikpladser, og én ud af tre virksomheder (34%) oplever ligefrem, at der ikke er ansøgere til deres praktikpladser.

Mangel på kvalificerede ansøgere er den hyppigst angivne årsag til, at virksomheder finder det vanskeligt at få elever. Virksomhedens geografiske placering er en anden årsagsforklaring, ligesom nogle virksomheder oplever slet ikke at modtage ansøgere til elevpladser. Omvendt angives et stort udbud af elever samt virksomhedens gode brand som værende vigtige årsagsforklaringer for virksomheder, som ikke har vanskeligt ved at tiltrække elever.

Betragtes virksomhedernes egne aktiviteter for at tiltrække elever, er der stor forskel på den indsats, der ydes. Særligt de helt små virksomheder med 1-3 ansatte gør ofte ikke noget for at tiltrække elever. Her er der tilsyneladende en direkte sammenhæng mellem indsats og tiltrækningsevne. Der kan samtidig konstateres en signifikant forskel på brancheniveau i den aktivitet, som virksomhederne lægger for dagen for at tiltrække elever. Mens over halvdelen af de adspurgte virksomheder inden for bygge- og anlæg ikke gør

noget for at tiltrække elever, er det samme kun tilfældet for ca. en tredjedel af virksomhederne inden for overnatningsfaciliteter og restaurant.

Sammenlignes virksomheder, som ikke mener, at der er tilstrækkeligt med kvalificerede elever til deres praktikpladser med virksomheder, som ikke oplever denne mangel, er det interessant, at førstnævnte gruppe er mere aktive i forhold til at tiltrække elever. Personlige netværk, sociale medier og praktikpladscentrene er de hyppigst anvendte kanaler til at tiltrække elever, og disse kanaler bruges i højere grad af virksomheder, som har svaret, at der ikke er tilstrækkeligt med kvalificerede elever.

Generelt oplever langt størstedelen af virksomhederne samarbejdet med erhvervsskolerne, herunder praktikpladscentrene, som godt eller rigtig godt. Dog er der en klar sammenhæng mellem tilfredsheden med samarbejdet og virksomhedernes størrelse. Jo større virksomhed, jo større tilfredshed.

Sammenfattende kan det konstateres, at flere faktorer spiller ind på virksomhedernes evne til at tiltrække (kvalificerede) elever til elevpladser. De små virksomheder har en større udfordring i at tiltrække elever sammenholdt med de store virksomheder, ligesom virksomhedernes geografiske placering spiller en rolle.

Samtidig er der forskellige traditioner brancherne imellem i forhold til, hvilken indsats, der ydes for at tiltrække elever. Hele 30 % af de adspurgte virksomheder inden for bygge- og anlæg vurderer eksempelvis, at det i høj grad er vanskeligt at tiltrække elever. De tilsvarende andele inden for brancherne engroshandel og detail samt transport og godshåndtering er til sammenligning 13 %. Andelen af virksomheder inden for bygge- og anlæg, som aktivt prøver at tiltrække elever, er dog også langt mindre sammenholdt med de øvrige brancher. Endelig spiller udbuddet af elever naturligvis ind. Hovedudfordringen ligger, ifølge skolerne, snarere i, at den samlede volumen af elever ikke er stor nok. Inden for eksempelvis overnatnings- og bespisningserhvervet viser tal fra HORESTA, at der er generel vækst i branchen (HORESTA, 2017). Det øger efterspørgslen på arbejdskraft samtidig med, at et faldende antal unge eksempelvis vælger tjeneruddannelsen (Databanken, 2016).

Et sidste element i undersøgelsen var at afdække, hvilke barrierer de syddanske virksomheder ser i forhold til at skabe flere praktikpladser. Hele 42 % af de adspurgte virksomheder angiver, at et større offentligt tilskud kunne få virksomheden til at indgå flere praktikpladsaftaler. Det er bemærkelsesværdigt, at så stor en andel af virksomhederne tilsyneladende ser det at tage en elev som en potentiel udgift. Større fleksibilitet i aftaleforhold samt en større indsats fra skolernes side til at skaffe kvalificerede elever angives også som øvrige væsentlige forhold, der kunne øge antallet af praktikpladsaftaler. Dog forventer næsten hver fjerde af de adspurgte virksomheder at indgå flere praktikpladsaftaler i det kommende år uagtet nye tiltag. Til sammenligning forventer kun 7 % at indgå færre.

2. Indledning

Igennem de senere år har der været stor bevågenhed om manglen på praktikpladser. Det skyldes bl.a., at der er stor enighed om, at vi kommer til at mangle faglært arbejdskraft i fremtiden. Manglende praktikpladser kan spille en rolle i forhold til de unges uddannelsesvalg og i forhold til deres mulighed for at gennemføre en erhvervsuddannelse.

Der er lavet mange analyser om årsagerne til manglen på praktikpladser generelt. Der peges bl.a. på årsager som elevernes forudsætninger og mobilitet i forhold til at varetage en praktikplads, men også virksomhedernes parathed samt erhvervsskolernes indsats og koordineringen på tværs af skolernes optageområde.

En anden problemstilling, der har vist sig mere tydeligt de senere år, er imidlertid ikke manglen på praktikpladser, men manglen på elever. Således kan nogle virksomheder have svært ved at tiltrække tilstrækkeligt med elever alt efter virksomhedens branche og geografiske placering.

Særligt fra efterspørgselssiden har der været begrænset viden om praktikpladssituationen i Region Syddanmark samt viden om hvilke initiativer, der evt. vil kunne iværksættes for at imødekomme efterspørgslen på elever. Nærværende rapport sammenfatter en analyse igangsat af Region Syddanmark om praktikpladssituationen i regionen. Analysen har haft til formål at:

"Afdække de syddanske virksomheders efterspørgsel efter elever på baggrund af elevuddannelser/brancher og geografi. Analysen skal undersøge, hvad virksomhederne gør for at tiltrække elever; hvordan samarbejdet er mellem virksomheder og erhvervsskoler; samt hvilke barrierer, der eksisterer i forhold til at skabe flere praktikpladser. Derudover ønskes de største barrierer afdækket i forhold til, at der kan skabes flere praktikpladser, samt hvilke tiltag virksomhederne foreslår til at afhjælpe problemet".

Teknologisk Institut har gennemført analysen i samarbejde med Jysk Analyse i perioden december 2017 – april 2018.

I kapitel 3 redegøres kort for den metode og den dataindsamling, som ligger til grund for analysen. Analysens resultater behandles i kapitel 4. Her er der lagt særlig vægt på tiltrækning af elever til virksomhederne; samarbejdet mellem erhvervsskoler og virksomhederne samt barrierer og muligheder i forhold til at indgå praktikpladsaftaler. Analysens konklusioner kan findes i kapitel 5.

God læselyst!

3. Analysegrundlag

Undersøgelsens perspektiv er de syddanske virksomheders efterspørgsel efter elever fordelt på branche og geografi. Forud for undersøgelsen var der ikke umiddelbart tilgængelige data, som beskriver denne efterspørgsel herunder, hvorfor det kan være vanskeligt at tiltrække elever i nogle brancher eller i nogle områder af Region Syddanmark.

Som en del af undersøgelsen er der derfor gennemført 500 målrettede virksomhedsinterviews. For at kunne målrette interviewene til de brancher, hvor manglen på elever er særligt udtalt, skulle disse brancher først identificeres. Figuren nedenfor illustrerer de tre forskellige kilder, som er anvendt til at identificere de relevante brancher og geografiske områder:

Figur 3-2: Kilder til afgrænsning af undersøgelsens population.

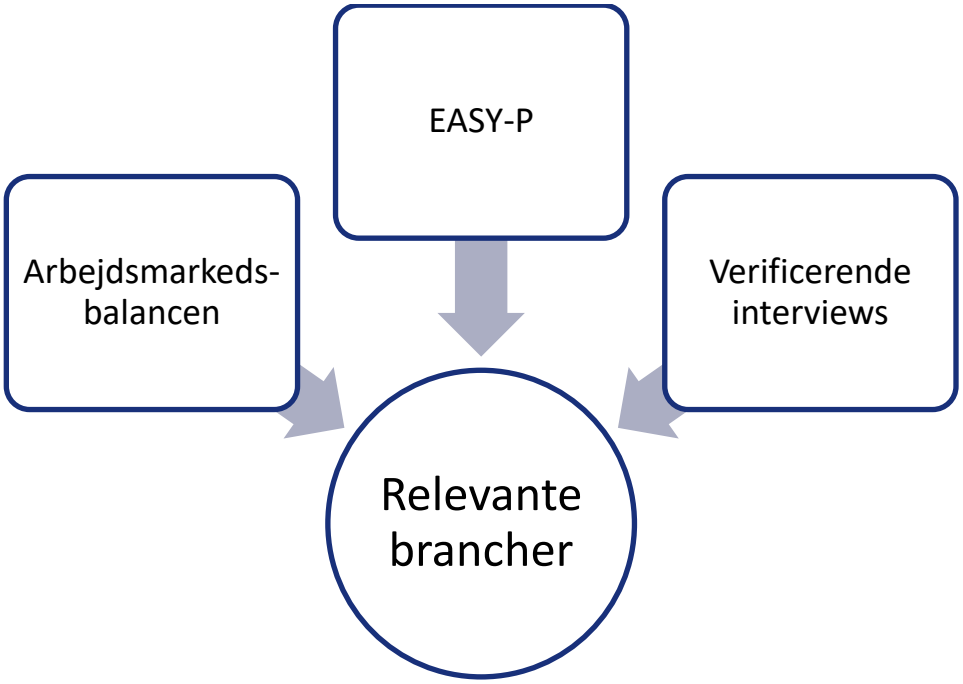

Relevansen af de enkelte kilder til afgrænsning af populationen til surveyen beskrives kort nedenfor.

Arbejdsmarkedsbalancen
Et datatræk fra Arbejdsmarkedsbalancen kan give et billede af de erhvervsgrupper, hvor der er mangel på arbejdskraft i de definerede geografiske områder. Som en del af afgrænsningen af undersøgelsens population blev der derfor foretaget et udtræk fra Arbejdsmarkedsbalancen med fokus på erhvervsgrupper, hvor der er mangel eller omfattende mangel på arbejdskraft. Udtrækket omfattede RAR Sydjylland og RAR Fyn.

Fratrækkes de ikke-erhvervsfaglige erhvervsgrupper[1], indikerer udtrækket, at der i Region Syddanmark er mangel på arbejdskraft inden for bygge- og anlæg, hotel, restauration, køkken og kantine, industriel produktion, jern-, metal- og autobranchen samt inden for transport, post, lager- og maskinførerarbejde. Inden for bygge- og anlæg mangler der især VVS montører og installatører samt snedkere, malere og specialarbejdere. Inden for jern-metal- og auto, er det bl.a. smede, klejnsmede og værktøjsmagere, som er en knap arbejdskraftressource.

Det skal nævnes, at der ikke nødvendigvis er en sammenhæng mellem en mangel på arbejdskraft inden for en erhvervsgruppe og mangel på elever.

Data fra EASY-P

Fra Styrelsen for IT & Læring er der til undersøgelsen genereret et udtræk fra EASY-P databasen, som er det basale administrationssystem til praktikdelen af erhvervsuddannelserne. Udtrækket omfatter alle de praktikgodkendte virksomheder i Region Syddanmark, hvor der på undersøgelsestidspunktet er en aftale, som ikke er aktiv. I alt indgår ca. 30.600 enheder i udtrækket. Mange virksomheder er imidlertid godkendt til mere end én aftale, hvorfor antallet af unikke CVR-numre er betydeligt mindre.

Tabellen nedenfor viser antallet af uudnyttede aftaler fordelt på brancher[2]. Det er her vigtigt at understrege, at en uudnyttet aftale ikke nødvendigvis betyder, at der er mangel på elever til praktikforløb. Der kan være mange årsager til uudnyttede aftaler – typisk at virksomheden ikke ønsker at tage elever eller ikke ønsker at tage så mange elever, som den har aftaler til.

Tabel 3-1: Oversigt over ikke-aktive praktikpladsaftaler fordelt på branche i Region Syddanmark

Branche	Aftaler (antal)
Råstofindvinding	11
El-, gas- og fjernvarmeforsyning	70
Vandforsyning; kloakvæsen, affaldshåndtering og rensning af jord og grundvand	111
Kultur, forlystelser og sport	310
Sundhedsvæsen og sociale foranstaltninger	371
Information og kommunikation	421
Pengeinstitut- og finansvirksomhed, forsikring	434
Administrative tjenesteydelser og hjælpetjenester	578
Undervisning	678
Fast ejendom	704
Andre serviceydelser	763
Liberale, videnskabelige og tekniske tjenesteydelser	811
Transport og godshåndtering	959
Overnatningsfaciliteter og restaurationsvirksomhed	978
Offentlig forvaltning og forsvar; socialsikring	1219
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	3520
Fremstillingsvirksomhed	3799
Bygge- og anlægsvirksomhed	4422
Engroshandel og detailhandel; reparation af motorkøretøjer og motorcykler	10431
I alt	**30590**

[1] Ikke-erhvervsfaglige grupper omfatter akademisk arbejde samt erhvervsgrupper, hvor der kræves en kvalifikation på erhvervsakademiniveau eller en professionsbachelor.
[2] Baseret på DB07 19-GRP

Brancher relateret til primær produktion (landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri) samt den offentlige sektor er udeladt af undersøgelsen. De fem brancher, hvor der er flest uudnyttede aftaler, er således i rækkefølge efter antal: engroshandel og detailhandel; reparation af motorkøretøjer og motorcykler (10.431), bygge- og anlægsvirksomhed (4.422), fremstillingsvirksomhed (3.799), overnatningsfaciliteter og restaurationsvirksomhed (978) samt transport og godshåndtering (959).

Verificerende interviews
Trækket fra Arbejdsmarkedsbalancen kombineret med data fra EASY-P giver en proxy for hvilke brancher, der har svært ved at tiltrække arbejdskraft i Region Syddanmark, herunder hvilke læresteder, der har vanskeligt ved at tiltrække kvalificerede elever.

For at sikre, at de identificerede brancher vækker genklang hos centrale uddannelses- og arbejdsmarkedsaktører i Region Syddanmark, blev der foretaget fem verificerende interviews. Interviewene omfattede følgende aktører[3]:

- Chefkonsulent Johan H. Pedersen, DI
- Arbejdsmarkedspolitisk konsulent Carsten Holm, LO
- Praktikcenterleder Anette Fuglkjær, Rybners
- Praktikcenterleder Thomas Bjerner Hansen, EUC Syd (Sønderborg)
- Praktikcenter Trine Kynde Hovad, Syddansk Erhvervsskole (Odense)

Interviewpersonerne bekræftede generelt det billede, som Arbejdsmarkedsbalancen og EASY-P data også tegner af brancher med mangel på arbejdskraft, herunder elever, i Region Syddanmark. Det blev derfor besluttet at koncentrere undersøgelsen om følgende hovedbrancher:

- Fremstillingsvirksomhed
- Bygge- og anlægsvirksomhed
- Engroshandel og detailhandel; reparation af motorkøretøjer og motorcykler
- Transport og godshåndtering
- Overnatningsfaciliteter og restaurationsvirksomhed

3.1. Gennemførelse af survey

De i alt 511 gennemførte interviews er foretaget i januar måned 2018 som telefoninterviews med virksomheder inden for de fem brancher anført ovenfor i Region Syddanmark. For at sikre et tilstrækkeligt datagrundlag for hver branche er der foretaget en stratificering således, at der er gennemført ca. 100 interview inden for hver branche. Samtidig er der foretaget en oversampling af virksomheder med mere end tre ansatte, da disse virksomheder typisk har en større efterspørgsel efter elever end helt små virksomheder. Endelig er der taget højde for, at der skulle være en vis geografisk spredning af virksomhederne i hele regionen.

[3] Repræsentanterne fra uddannelsesinstitutionerne har også haft lejlighed til at gennemlæse og kommentere denne rapport.

Tabellen nedenfor viser fordelingen fordelt på fire subregioner.[4]

Tabel 3-2: Virksomhedernes fordeling på branche og subregion (uden vægtning)

Branche	Subregion				
	Sydvestjylland	Trekant	Sønderjylland	Fyn	I alt
Fremstilling	12	46	16	28	102
Bygge- og anlæg	19	27	19	37	102
Handel mv.	9	40	13	41	103
Transport	17	42	14	29	102
Hotel og restaura-tion	14	39	16	33	102
I alt	71	194	78	168	511

Den samlede svarprocent blev på 75 %, hvilket er meget tilfredsstillende for denne type af undersøgelser. Spørgeskemaet, som er anvendt til virksomhedssurveyen, udgør Bilag 1 til nærværende rapport.

Virksomhederne, der er kontaktet i forbindelse med surveyen, er registreret som praktikpladsgodkendte i EASY-P. Adspurgt mener 15% af virksomhederne dog ikke, at de er godkendt som praktikpladsvirksomhed for erhvervsskoleelever – se figur 3-1 nedenfor.

Figur 3-1: Andel virksomheder, der adspurgt mener, at de er praktikpladsgodkendte

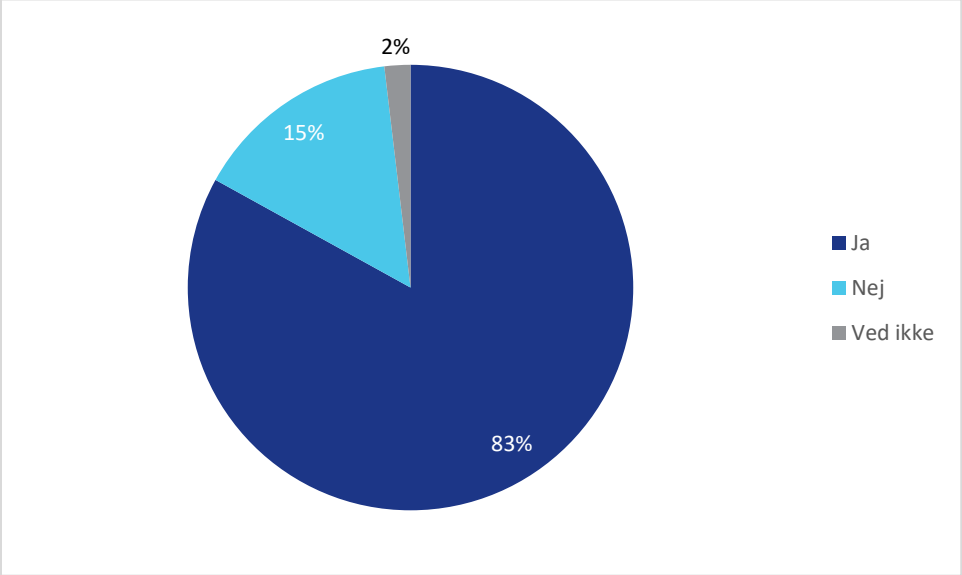

Note: 511 svar.

[4] Sydvestjylland dækker over følgende kommuner: Esbjerg Kommune, Fanø Kommune og Varde Kommune.
Trekantområdet dækker over følgende kommuner: Billund Kommune, Fredericia Kommune, Haderslev Kommune, Kolding Kommune, Middelfart Kommune, Vejen Kommune og Vejle Kommune.
Sønderjylland dækker over følgende kommuner: Aabenraa Kommune, Sønderborg Kommune og Tønder Kommune.
Fyn ekskl. Middelfart dækker over følgende kommuner: Assens Kommune, Faaborg-Midtfyn Kommune, Kerteminde Kommune, Langeland Kommune, Nordfyns Kommune, Nyborg Kommune, Odense Kommune, Svendborg Kommune og Ærø Kommune.

Der er flere mulige forklaringer på, at 15% af virksomhederne ikke mener, at de er praktikpladsgodkendte, selv om det fremgår af EASY-P. En mulig forklaring er, at EASY-P databasen kan indeholde fejl, f.eks. fordi den ikke er helt opdateret. Derudover kan virksomhederne have glemt, at de er praktikpladsgodkendte, f.eks. fordi virksomheden har søgt om praktikpladsgodkendelsen for år tilbage, men ikke har benyttet den i en periode. Uanset årsagen må vi dog vælge at tage det for pålydende, at virksomhederne ikke er praktikpladsgodkendte. Derfor har disse virksomheder ikke besvaret alle spørgsmål i surveyen, men er udelukkende blevet bedt om at forholde sig til, hvad der skulle til for, at virksomheden ville søge om en praktikpladsgodkendelse.

For undersøgelsen betyder dette, at populationen for langt de fleste spørgsmål udgøres af 424 virksomheder. De virksomheder, som hævder ikke at være godkendt til en praktikplads har således kun besvaret et spørgsmål om forhold, der kunne få virksomheden til at søge om en praktikpladsgodkendelse.

Den enkelte virksomhed vil ofte være godkendt til mere end én praktikpladsaftale. Den samlede fordeling af antal godkendte praktikpladser blandt de adspurgte virksomheder er vist i figur 3-2 nedenfor.

Figur 3-2: Antal praktikpladser, som virksomhederne er godkendte til

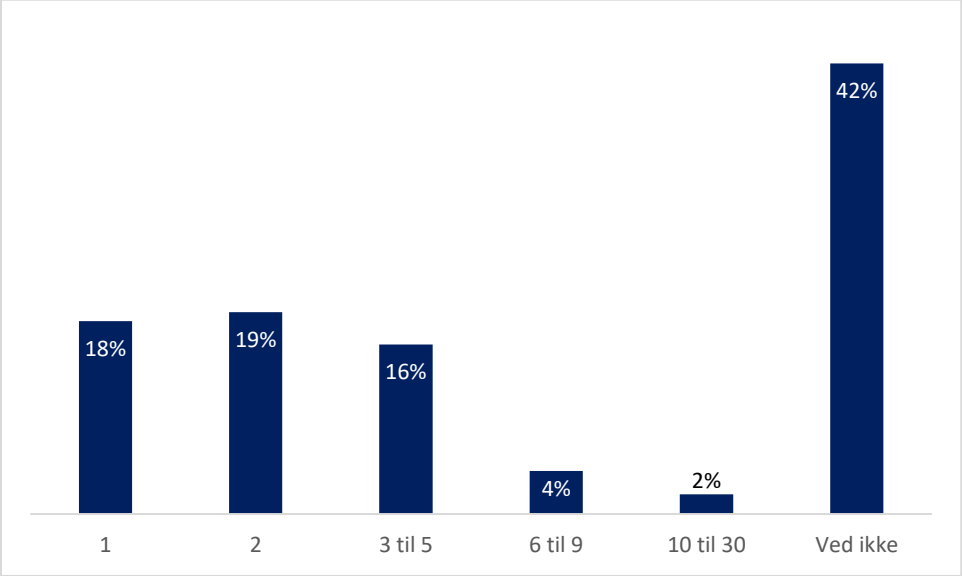

Note: 424 svar. Kun virksomheder, som angiver at være praktikpladsgodkendt, har svaret.

Virksomhederne er ligeledes blevet spurgt om typen af praktikpladsgodkendelser. Svarfordelingen ses nedenfor i tabel 3.3. Tabellen giver et overblik over dels de uddannelser, som virksomhederne er godkendt til at have praktikpladser inden for, dels antallet af virksomheder, der har denne godkendelse.

Tabel 3-3: Antal virksomheder med praktikpladsgodkendelse fordelt på retning

Uddannelsesretning	Total
Anlægsstruktør, bygningstruktør og brolægger	3
Automatik og procesuddannelsen	3
Bager og konditor	10
Beklædningshåndværker	2
Buschauffør i kollektiv trafik	1
Bygningsmaler	15
Chauffør	8
Cykel og motorcykelmekaniker	5
Data og kommunikationsuddannelsen	8
Detailhandelsuddannelsen med specialer	46
Elektriker	37
Ernæringsassistent	2
Gastronom	25
Glarmester	1
Gourmetslagter	5
Grafisk tekniker	2
Guld og sølvsmed	1
Handelsuddannelse med specialer	39
Industriteknikeruddannelsen	17
Kontoruddannelse med specialer	56
Kosmetiker	2
Kranfører	1
Køletekniker	3
Lager og terminaluddannelsen	17
Landbrugsuddannelsen	1
Mediegrafiker	7
Murer	2
Overfladebehandler	2
Personbefordringsuddannelsen	3
Personvognsmekaniker	87
Plastmager	1
Receptionist	5
Redder	1
Skibsmontør	5
Skiltetekniker	1
Smed	38
Snedker	10
Teknisk designer	1
Teknisk isolatør	1
Tjener	14
Træfagenes byggeuddannelse	14
Vejgodstransportuddannelsen	35
VVS energi	41
Værktøjsuddannelsen	5

Note: 583 svar. Kun virksomheder, som angiver at være praktikpladsgodkendt, har svaret.

Som tabellen viser, er der forholdsvis mange virksomheder, der er godkendt til at have praktikpladser inden for handel og kontorområdet (detailhandelsuddannelsen med specialer, handelsuddannelsen med specialer og kontoruddannelse med specialer). Ligeledes er der mange virksomheder, som er godkendt til at have praktikpladser til elever fra personvognmekanikeruddannelsen. Også inden for elektriker-, smed-, VVS-energi- og vejgodstransportuddannelserne er der forholdsvis mange virksomheder, som er praktikpladsgodkendte.

Men én ting er, at virksomhederne er godkendte til at have praktikpladser. Noget andet er, om og hvor mange virksomheder, der har indgået praktikpladsaftaler inden for det seneste år. Dette er illustreret i figur 3-4 nedenfor.

Figur 3-4: Andel virksomheder, der har indgået praktikpladsaftaler inden for det seneste år

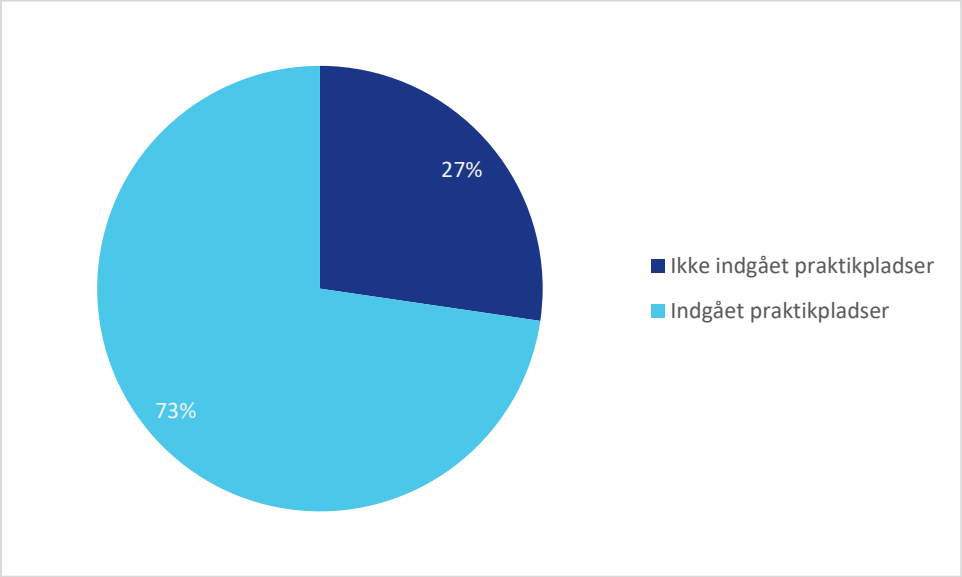

Note: 424 svar. Kun virksomheder, som angiver at være praktikpladsgodkendt, har svaret.

Som figuren viser, har mere end hver fjerde virksomhed (27%), som er godkendt til at have praktikpladser, ikke indgået praktikpladsaftaler inden for det seneste år. Dette kan der være mange årsager til eksempelvis mangel på ordrer eller manglende kapacitet til at give den fornødne vejledning til en lærling. En tredje mulig årsagsforklaring kan dog være en manglende evne til at tiltrække elever – muligvis som følge af, at der er for få unge, der vælger en EUD-uddannelse. Netop problemstillingen med at tiltrække elever stilles der skarpt på i det følgende afsnit.

4. Et virksomhedsperspektiv på praktikpladssituationen i Region Syddanmark

4.1. Tiltrækning af elever til virksomhederne

Figur 4-1: Virksomhedernes vurdering af, hvor vanskeligt det er at tiltrække elever

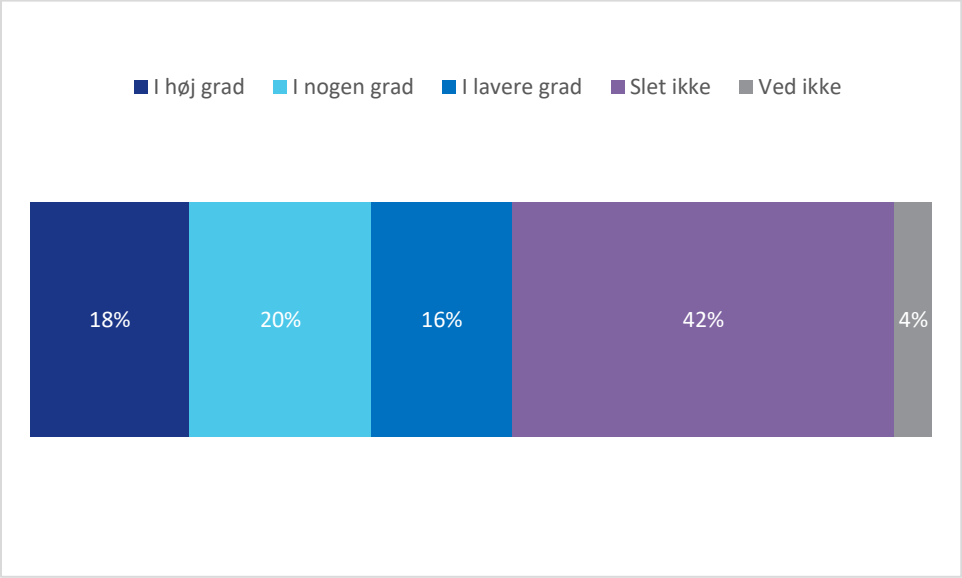

Note: 308 svar. Kun virksomheder, som angiver at være praktikpladsgodkendt, har svaret.

Lidt flere end to ud af fem virksomheder (42%), der har indgået en praktikpladsaftale inden for det seneste år, har slet ikke problemer med at tiltrække elever. Omtrent lige så mange (38%) angiver, at det i høj grad eller i nogen grad er vanskeligt for dem at tiltrække elever, mens 16% svarer, at det i lavere grad er svært for dem at tiltrække elever.

I den forbindelse kan det være relevant at sammenligne virksomhedernes vurdering af det at tiltrække elever med virksomhedernes oplevelse af at tiltrække kvalificeret arbejdskraft generelt. I en survey blandt små og mellemstore virksomheder i Region Syddanmark foretaget i september 2017 angav hele 62% af de adspurgte virksomheder, at det i høj grad eller nogen grad var vanskeligt at tiltrække kvalificeret arbejdskraft.[5]

Der tegner sig således et mere generelt billede af, at en betydelig andel af de syddanske virksomheder, særligt små- og mellemstore virksomheder, har vanskeligt ved at tiltrække arbejdskraft, herunder elever.

Det er særligt virksomheder inden for bygge- og anlægsbranchen samt overnatningsfaciliteter og restauranter, som i høj grad oplever, at de har svært ved at tiltrække elever. Modsat står det til inden for brancherne engroshandel og detailhandel samt transport og

[5] Region Syddanmark, Strategi og Analyse. August-september 2017, 676 svar fra et panel bestående af små og mellemstore virksomheder.

godshåndtering, hvor halvdelen af virksomhederne slet ikke oplever problemer med at tiltrække elever til deres praktikpladser.

Figur 4-2: Virksomhedernes vurdering af, hvor vanskeligt det er at tiltrække elever fordelt på brancher

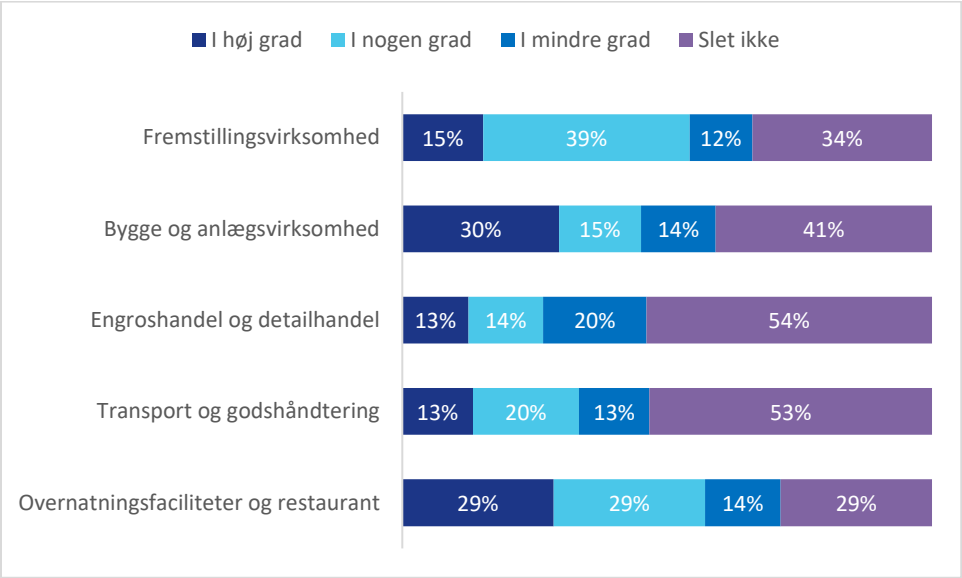

Note: 294 svar. Kun virksomheder, som angiver at være praktikpladsgodkendt, har svaret. Ved ikke-svar er sorteret fra, da de udgør et meget lille antal af de samlede svar. Der er signifikante forskelle mellem brancher.

Virksomhedernes geografiske placering har også betydning for, i hvilken grad virksomhederne oplever det som vanskeligt at tiltrække elever. Ved at inddele kommunerne i Region Syddanmark i fire sub-regioner ses det, at virksomheder i Trekantområdet og Sønderjylland oplever de største vanskeligheder i forhold til at finde elever til deres praktikpladser. I begge sub-regioner er det ca. en fjerdedel af virksomhederne der svarer, at de i høj grad har vanskeligt ved at tiltrække elever. Mest positivt ser det ud blandt virksomhederne på Fyn (eksklusiv Middelfart). Her har omtrent tre ud af fem (57%) af virksomhederne slet ikke problemer med at tiltrække elever, og blot én ud af 10 virksomheder (11%) svarer, at det i høj grad er vanskeligt at tiltrække elever til deres praktikpladser – se figur 4-3 nedenfor.

Figur 4-3: Virksomhedernes vurdering af, hvor vanskeligt det er at tiltrække elever fordelt på subregioner

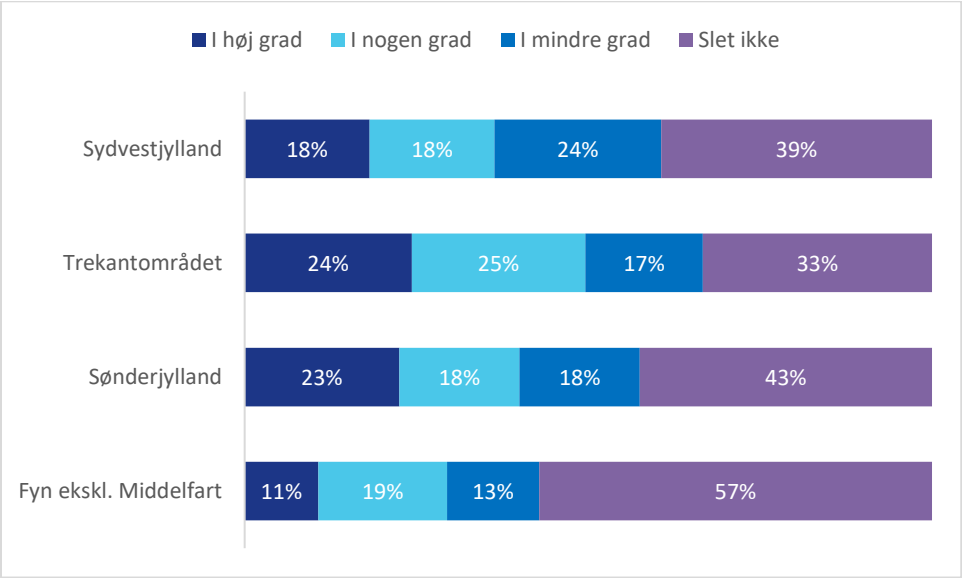

Note: 296 svar. Kun virksomheder, som angiver at være praktikpladsgodkendt, har svaret. Ved ikke-svar er sorteret fra, da de udgør et meget lille antal af de samlede svar. Der er signifikante forskelle mellem sub-regioner.

Set fra uddannelsesinstitutionernes perspektiv kan det være nyttigt at vide, hvorvidt virksomhedernes vanskeligheder med at tiltrække elever skyldes, at der ingen ansøgere er (et dimensioneringsproblem), eller om det i højere grad skyldes en mangel på kvalificerede ansøgerne. Figuren nedenfor viser de adspurgte virksomheders angivelse af årsagsforklaringer.

Figur 4-4: Årsager til, at det er vanskeligt for virksomhederne at tiltrække elever

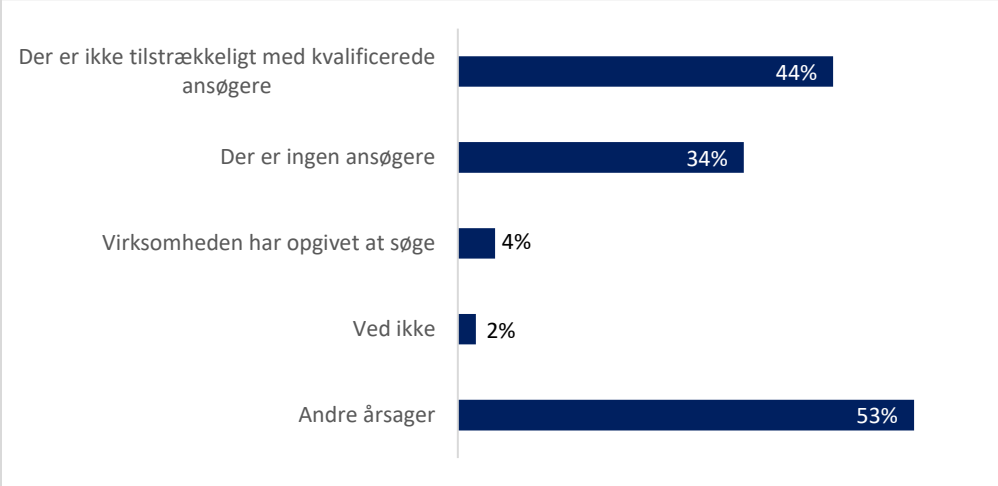

Note: 118 svar. Kun virksomheder, som angiver at være praktikpladsgodkendt, har svaret. Det samlede antal svar summerer til mere end 100%, da det er muligt for virksomhederne at angive flere svar.

Næsten halvdelen af virksomhederne (44%) oplever, at de ikke har tilstrækkeligt med kvalificerede ansøgere til praktikpladser, og én ud af tre virksomheder (34%) oplever ligefrem, at der ikke er ansøgere til deres praktikpladser. Nogle få virksomheder (4%) har helt opgivet at søge elever til at fylde deres praktikpladser ud. Endelig svarer mange virksomheder, at der er andre årsager til, at det er vanskeligt for dem at tiltrække elever. Blandt disse er der en overvægt af virksomheder, som angiver deres geografiske placering som årsagsforklaring. Dertil kommer to grupper af forklaringer, der dels handler om 'nutidens unge', dels håndværksfagenes og erhvervsskolernes ry. Flere virksomheder beskriver de unge som:

"Curling-børn, der mangler den rette indstilling og hurtigt giver op, når de skal bestille noget eller møder modgang."

Samtidig fortæller nogle virksomheder, at de oplever, at forældrene, folkeskolerne og hele den samfundsmæssige debat i mange år har haft et ensidigt fokus på de gymnasiale uddannelser:

"I medierne og den politiske debat har vi i mange år hørt på, at alle skulle have en studentereksamen – og så har man helt glemt håndværkerfagene."

På EUC Syd peger afdelingschef *Thomas Bjerner Hansen* på, at en mulig løsning til at imødegå det store fokus på de gymnasiale uddannelser kunne være et bedre samarbejde mellem erhvervsskolerne og folke- og efterskolerne om en bedre vejlederuddannelse. *"De undervisere eller vejledere, som skal vejlede eleverne i folkeskolen eller på efterskolen, er ikke klædt ordentlig på til at kunne vejlede en elev til eksempelvis at blive VVS energitekniker"*, lyder budskabet.

Virksomheder, der *ikke* oplever problemer med at tiltrække elever, har ligeledes svaret på, hvorfor de kan fylde deres praktikpladser op. Svarene ses i figur 4-5 nedenfor.

Figur 4-5: Årsager til, at det ikke er vanskeligt at tiltrække elever

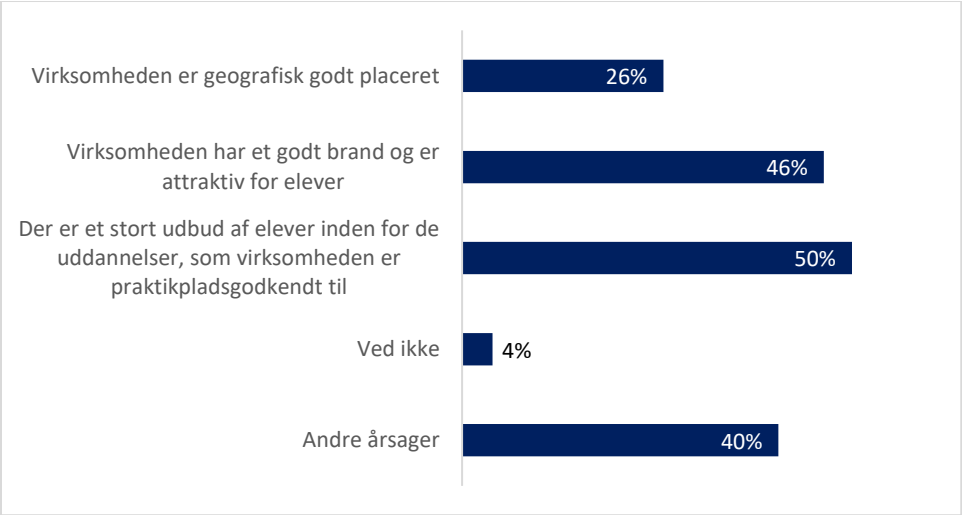

Note: 184 svar. Kun virksomheder, som angiver at være praktikpladsgodkendt, har svaret. Det samlede antal svar summerer til mere end 100%, da det er muligt for virksomhederne at angive flere svar.

Halvdelen af virksomhederne svarer, at de har let ved at tiltrække elever, fordi der er et stort udbud af elever inden for den eller de uddannelser, som virksomhederne er praktikpladsgodkendte til. Næsten lige så mange virksomheder (46%) mener, at de er attraktive for elever og har et godt brand, hvilket gør det let at fylde praktikpladser. Endelig mener en fjerdedel (26%) af virksomhederne, at deres geografiske placering er årsag til, at de ikke oplever vanskeligheder med at tiltrække elever. Blandt virksomhederne, der angiver andre årsager, er der særligt én forklaring, som går igen: Nemlig et godt og tæt samarbejde med de lokale uddannelsessteder. En del virksomheder nævner også deres netværk til det lokale erhvervsliv som en årsag til, at de ikke oplever vanskeligheder med at tiltrække elever.

4.2. Samarbejdet mellem erhvervsskoler og virksomheder

I dette afsnit ser vi nærmere på virksomhedernes samarbejde med erhvervsskolerne, herunder praktikpladscenteret, om praktikpladsaftaler.

Af figur 4-6 fremgår det, at hovedparten af de praktikpladsgodkendte virksomheder – i alt 75% - oplever samarbejdet med erhvervsskolerne om praktikpladsaftaler som enten rigtig godt eller godt. Blot 8% af de adspurgte virksomheder synes, at samarbejdet med erhvervsskolerne er mindre godt eller dårligt. Til gengæld svarer 12%, at der slet ikke er noget samarbejde mellem virksomheden og erhvervsskolerne – til trods for, at de er praktikpladsgodkendte. Det er typisk den gruppe af virksomheder, som ikke har aktive aftaler.

Figur 4-6: Virksomhedernes oplevelse af samarbejdet mellem erhvervsskoler og virksomheder

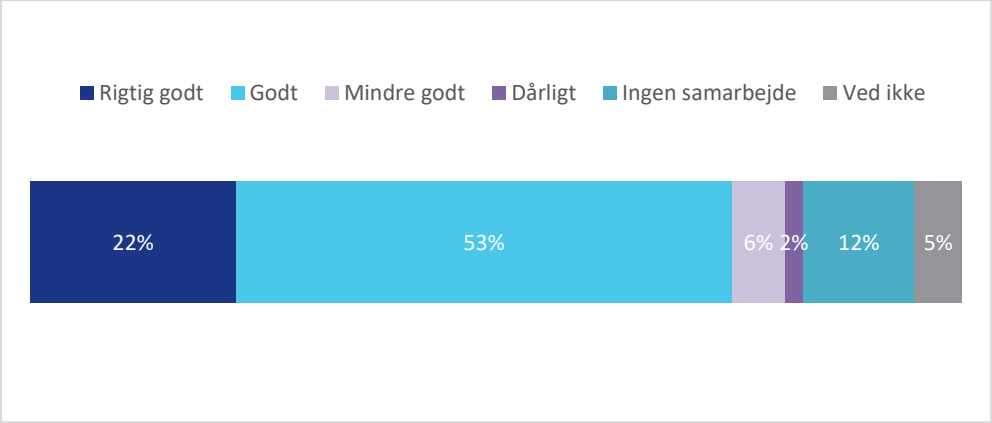

Note: 424 svar. Kun virksomheder, som angiver at være praktikpladsgodkendt, har svaret.

Virksomhedens størrelse har stor betydning for, hvor godt samarbejdet med erhvervsskolerne opleves. Som vist i figur 4-7 er det ikke overraskende især de større virksomheder, som mener, at samarbejdet med erhvervsskolerne er rigtig godt. Det tyder på, at samarbejdet med skolerne er krævende for virksomhederne og at de virksomheder, der har

kapacitet til at have dedikerede medarbejdere til at koordinere praktikforløbene med skolerne høster en gevinst.

Figur 4-7: Virksomhedernes oplevelse af samarbejdet med erhvervsskolerne på tværs af virksomhedsstørrelse

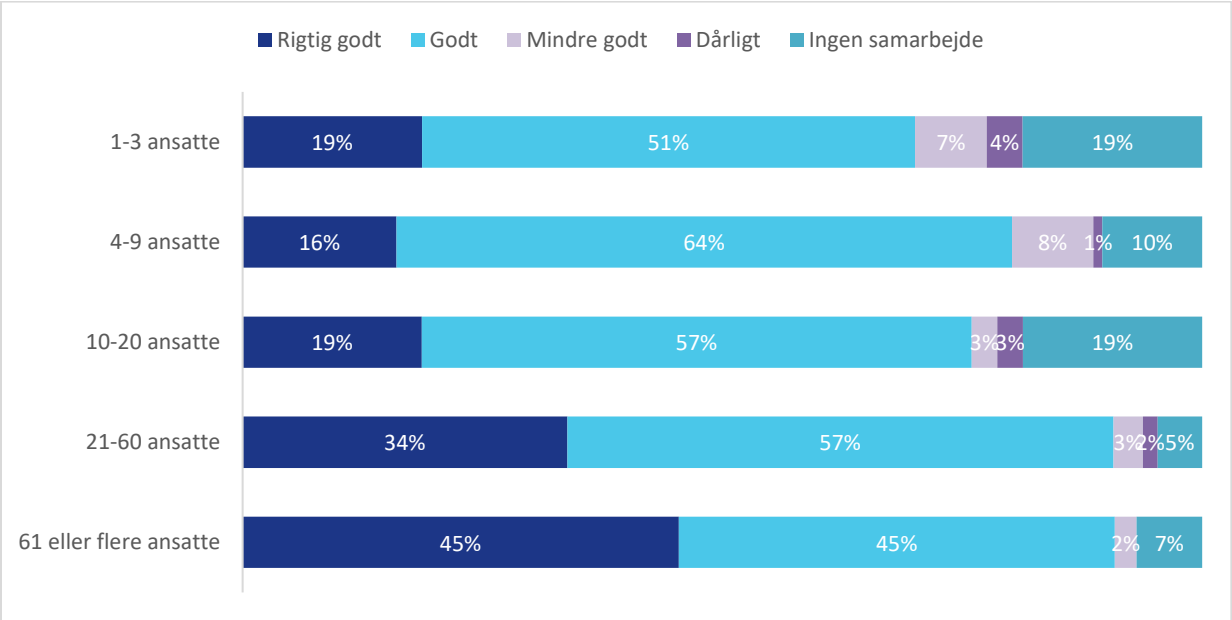

Note: 397 svar. Kun virksomheder, som angiver at være praktikpladsgodkendt, har svaret. Ved ikke-svar er sorteret fra, da de udgør et meget lille antal af de samlede svar. Der er signifikante forskelle mellem virksomhedernes størrelse.

Det er også undersøgt, hvorvidt der er forskel på virksomhedernes oplevelse af samarbejdet med erhvervsskolerne inden for forskellige brancher. Disse forskelle er imidlertid ikke signifikante.

Hvad er så årsagen til, at nogle virksomheder oplever et dårligt eller et manglede samarbejde med erhvervsskolerne og praktikpladscentrene? Det er der, ifølge de adspurgte virksomheder, ikke et entydigt svar på, men derimod en vifte af årsager, som er vist i figur 4-8.

Figur 4-8: Årsager til dårligt eller manglende samarbejde mellem virksomheder og erhvervsskoler

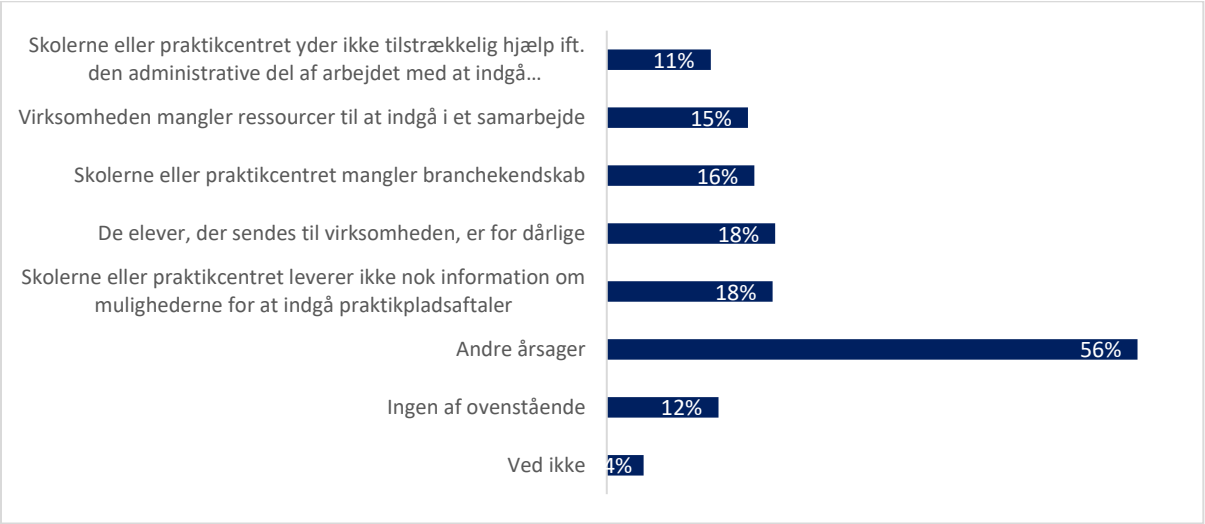

Note: 88 svar. Kun virksomheder, som angiver at være praktikpladsgodkendt, har svaret.

Omtrent lige mange virksomheder har valgt de forskellige svarmuligheder, der både handler om forhold på virksomhederne (f.eks. at virksomheden mangler ressourcer til at indgå i et samarbejde med erhvervsskoler) og forhold relateret til erhvervsskolerne (f.eks. at erhvervsskolerne ikke yder tilstrækkelig hjælp ift. den administrative del af arbejdet med at indgå praktikpladsaftaler eller, at erhvervsskolerne mangler branchekendskab).

Lidt flere end halvdelen af virksomhederne har angivet andre årsager til, at der enten er et dårligt samarbejde eller slet ikke noget samarbejde med erhvervsskolerne. Nogle virksomheder mener, at det dårlige samarbejde skyldes manglende kommunikation og information fra erhvervsskolernes side. Andre fremhæver, at erhvervsskolerne ikke har et tilstrækkeligt godt kendskab til elevernes faglige niveau til, at virksomhederne får noget ud af at samarbejde med skolerne.

4.3. Hvad gør virksomhederne for at tiltrække elever?

Virksomhederne bruger generelt en bred vifte af kanaler for at tiltrække elever. Omtrent hver fjerde virksomhed (22%) bruger personlige netværk til at finde elever, mens 13% bruger sociale medier til at få kontakt til elever. Det er meget få virksomheder (3%), som bruger hjemmesiden www.praktikpladsen.dk til at finde elever, mens lidt flere af virksomhederne (10%) gør brug af praktikpladscentrene.

At virksomhederne går uden om de officielle kanaler, når de skal rekruttere, er et billede, som kan genkendes på uddannelsesinstitutionerne. På Praktikcenteret på Syddansk Erhvervsskole er projektleder *Trine Kynde Hovad* ærgerlig over denne tendens, da skolen bruger mange ressourcer på at få eleverne til at lægge profiler ind på netop praktikpladsen.dk.

En stor del af virksomhederne (35%) svarer, at de gør andre ting for at tiltrække elever. Det kan bl.a. være at annoncere efter elever i lokale aviser, på www.jobnet.dk eller på

virksomhedens egen hjemmeside. Mange virksomheder svarer også, at de selv henvender sig til erhvervsskolerne i deres område for at finde elever til deres praktikpladser. Andre deltager i uddannelsesmesser og karrierearrangementer på erhvervsskolerne eller tilbyder at holde foredrag på skolerne, hvor de fortæller om virksomheden og hverdagen som elev.

Tæt på halvdelen af virksomhederne (43%) gør dog slet ikke noget for at tiltrække elever til deres praktikpladser.

Af figur 4-9 nedenfor fremgår det, at det i udpræget grad er de mindste virksomheder med 1-3 ansatte, som ikke gør noget for at tiltrække elever. Det gælder for næsten to ud af tre (63%) små virksomheder. Modsat ser det ud blandt de største virksomheder med mere end 61 ansatte. Her er det kun 15%, som ikke gør noget for at tiltrække elever til virksomhedens praktikpladser. Blandt de øvrige virksomhedsstørrelser er der ikke de store forskelle; her er det ca. 40% af virksomheder, som ikke gør noget for at tiltrække elever.

Figur 4-9: Virksomhedernes aktivitet for at tiltrække elever fordelt på virksomhedsstørrelse

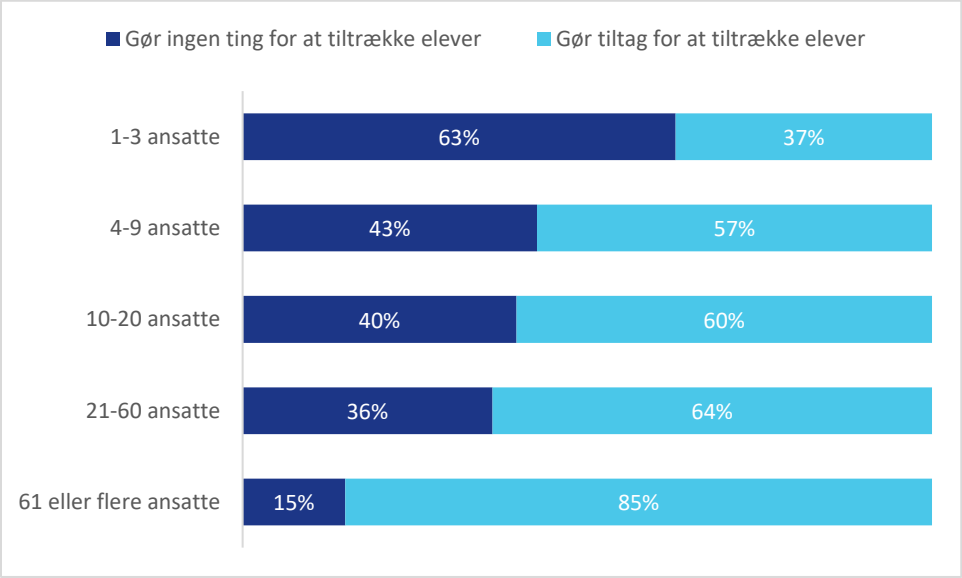

Note: 417 svar. Kun virksomheder, som angiver at være praktikpladsgodkendt, har svaret. Der er signifikante forskelle mellem virksomhedernes størrelse.

Også mellem brancherne er der signifikante forskelle på, om virksomhederne gør noget eller ej for at tiltrække elever, hvilket ses i figur 4-10 nedenfor. Inden for bygge- og anlægsvirksomhed er det mindre end halvdelen (45%) af virksomhederne, der gør noget for at tiltrække elever. I engroshandel og detailhandel samt i transport og godshåndtering er det lidt mere end halvdelen af virksomhederne, der har tiltag for at tiltrække elever, mens det gælder for to ud af tre virksomheder (64%-68%) inden for fremstillingsvirksomhed samt overnatningsfaciliteter og restauranter.

Figur 4-10: Virksomhedernes aktivitet for at tiltrække elever på tværs af brancher

Note: 424 svar. Kun virksomheder, som angiver at være praktikpladsgodkendt, har svaret. Der er signifikante forskelle mellem brancher.

Når nogle virksomheder hævder, at der ingen ansøgere er, eller at der ikke er nok kvalificerede ansøgere til en praktikplads, er det også interessant at undersøge, om disse virksomheder skiller sig ud sammenlignet med virksomheder, der ikke oplever problemer. Størrelse, branche og geografisk placering kan spille ind, men er virksomhederne med problemer i forhold til tiltrækning af elever eksempelvis mere passive?

Figuren nedenfor sammenligner de virksomheder, som oplever problemer med at tiltrække elever med hele populationen. Det bør dog bemærkes, at nedenstående resultater er behæftet med en vis form for usikkerhed pga. antallet af svar og derfor primært bør ses som tendenser.

Figur 4-11: Virksomhedernes tiltag for at tiltrække elever

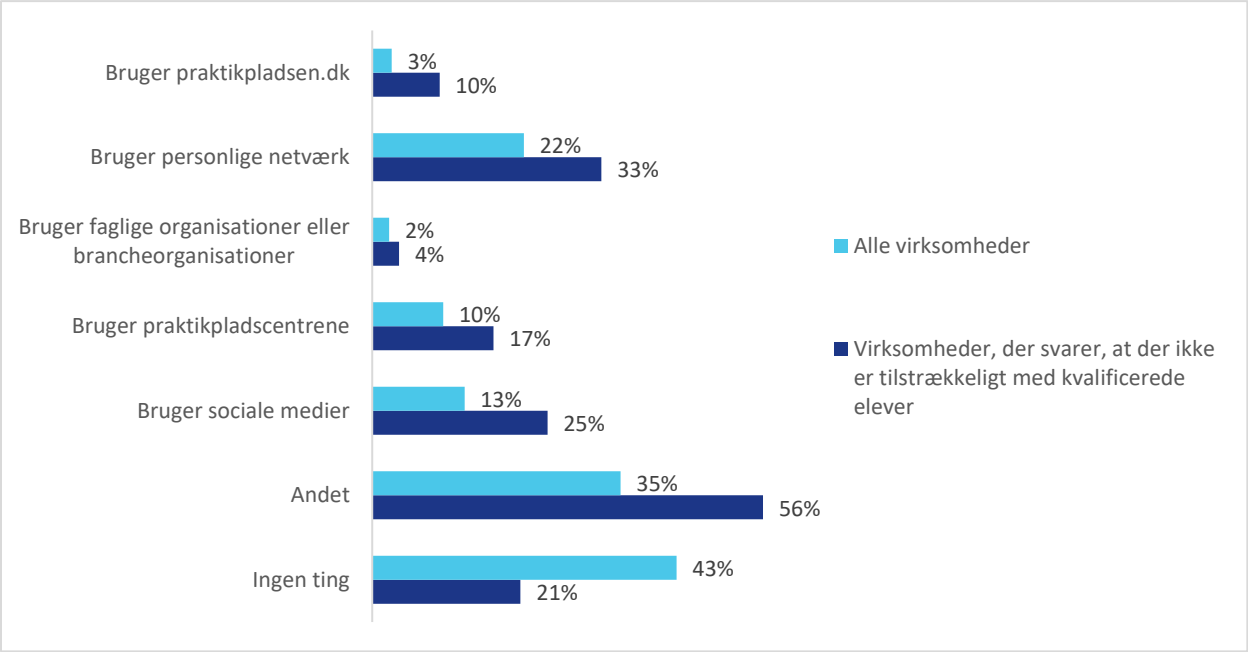

Note: 5-184 svar. Kun virksomheder, som angiver at være praktikpladsgodkendt, har svaret.

Uagtet, at der er tale om tendenser, er det interessant, at virksomheder, der mener, at der ikke er tilstrækkeligt med kvalificerede elever til deres praktikpladser, er mere aktive på alle kanaler i forhold til at tiltrække elever. Eksempelvis bruger 10% af disse virksomheder praktikpladsen.dk til at tiltrække elever, mens det kun gælder for 3% af samtlige virksomheder. Samtidig er der blandt virksomheder, der mener, at der ikke er tilstrækkeligt med kvalificerede elever, kun halvt så mange (21%), der ingenting gør for at tiltrække elever, sammenholdt med alle virksomheder (43%). Det kan således ikke nødvendigvis tilskrives mangel på handling fra virksomhedernes side, at nogle virksomheder har vanskeligt ved at tiltrække elever.

4.4. Barrierer i forhold til at skabe flere praktikpladser

Det sidste analysespørgsmål handler om de barrierer, som virksomhederne oplever i forhold til at oprette flere praktikpladser. I figur 4-12 nedenfor ses virksomhedernes forventninger til, om de samlet set vil indgå flere, uændret eller færre praktikpladsaftaler inden for det kommende år.

Figur 4-12: Virksomhedernes forventninger til antallet af praktikpladsaftaler inden for det kommende år.

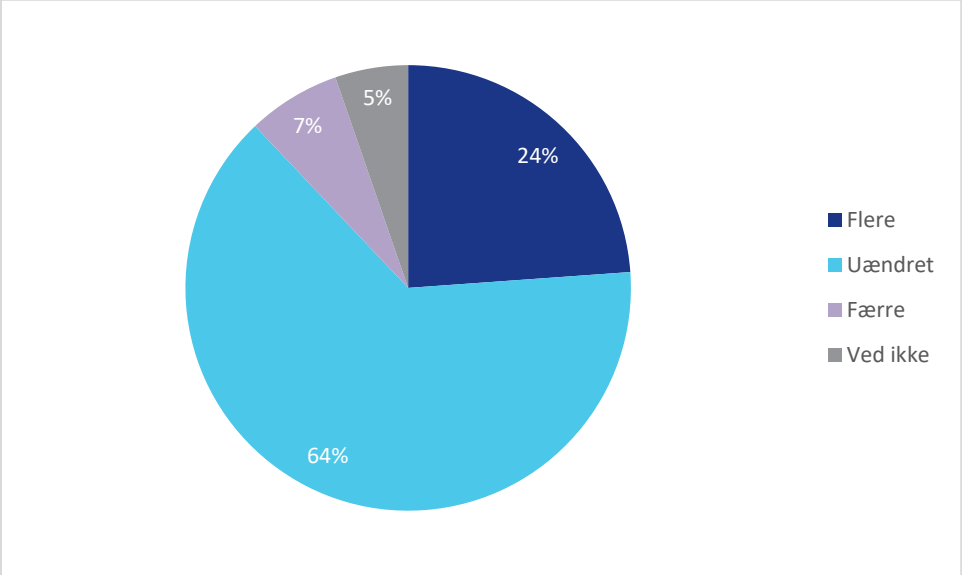

Note: 424 svar. Kun virksomheder, som angiver at være praktikpladsgodkendt, har svaret.

Hovedparten af virksomhederne – to ud af tre – forventer et uændret antal praktikpladsaftaler i det kommende år. Det er imidlertid interessant, at væsentligt flere virksomheder forventer at indgå *flere* end *færre* praktikpladsaftaler. Næsten en fjerdedel af virksomhederne (24%) forventer at indgå flere praktikpladsaftaler, mens blot 7% af virksomhederne vil indgå færre praktikpladsaftaler.

Fordelt på virksomhedsstørrelse, er det generelle billede, at de helt små virksomheder med 1-3 ansatte i mindre omfang forventer at indgå flere praktikpladsaftaler i det kommende år.

Figur 4-13: Virksomhederne forventninger til antallet af praktikpladsaftaler på tværs af virksomhedernes størrelse

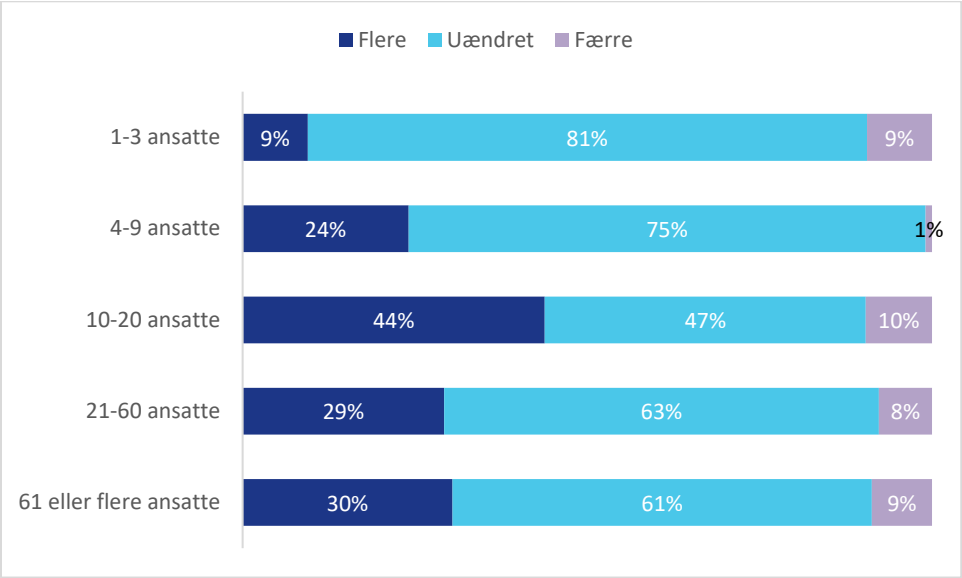

Note: 398 svar. Kun virksomheder, som angiver at være praktikpladsgodkendt, har svaret. Der er signifikant forskelle mellem virksomhedernes størrelse.

Som nævnt ovenfor forventer et overvejende flertal af de adspurgte virksomheder ikke at indgå flere virksomhedsaftaler inden for det kommende år. Nedenfor ses virksomhedernes vurdering af, hvad der ville kunne få dem til at indgå flere praktikpladsaftaler.

Figur 4-14: Forhold, der kan få virksomhederne til at indgå flere praktikpladsaftaler

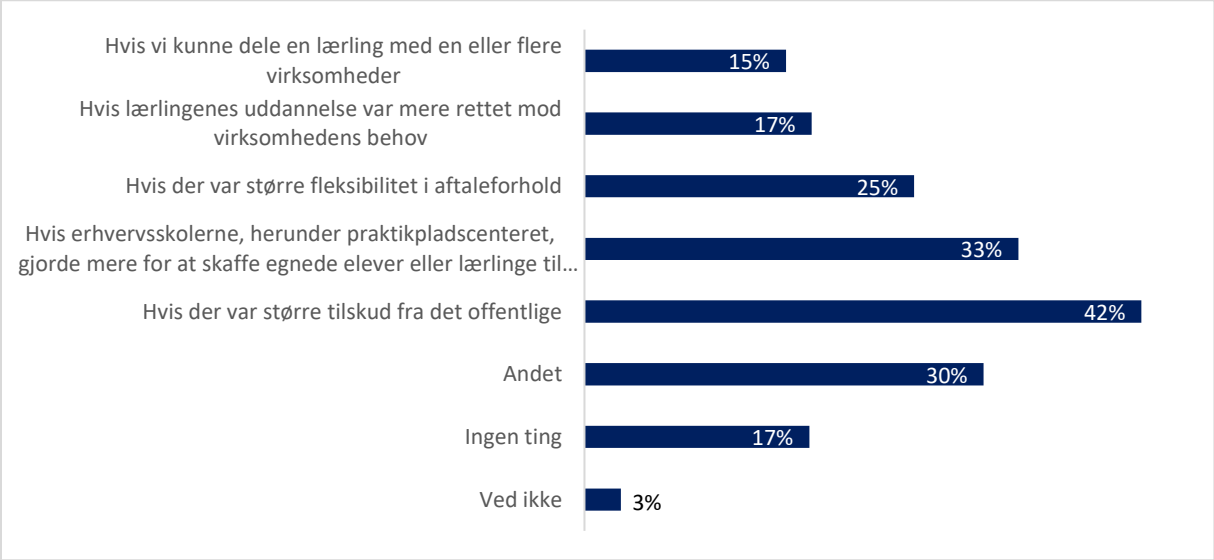

Note: 424 svar. Kun virksomheder, som angiver at være praktikpladsgodkendt, har svaret. Det samlede antal svar summerer til mere end 100%, da det er muligt for virksomhederne at angive flere svar.

42% af virksomhederne svarer, at et større tilskud fra det offentlige til at tage lærlinge og elever, kunne få dem til at oprette flere praktikpladser. Blandt de uddannelsesinstitutioner, som har kommenteret på rapporten, er der blandede holdninger til, hvorvidt et øget tilskud ville føre til flere praktikpladser. For nogle typer af virksomheder, særligt de små, kan et økonomisk tilskud have betydning. Omvendt vil et større tilskud ikke afhjælpe den mangel, der er på elever i visse brancher.

Sammenlignet med en tilsvarende undersøgelse, som er foretaget blandt virksomheder i Region Syddanmark tilbage i 2009, så fylder spørgsmålet om økonomisk kompensation fra det offentlige langt mere i 2018-undersøgelsen sammenholdt med undersøgelsen fra 2009.[6] Det kunne tyde på, at lærlinge i stigende grad ses som en udgift frem for en investering. Et forhold, der kan spille ind her, er overenskomsterne. De har betydet, at nogle elever er blevet dyrere. Det gælder eksempelvis EUX tømrerne, som har en korte praktikperiode. Det betyder i praksis, at de er dyrere at have for en virksomhed. Samtidig mener virksomhederne ikke, at lærlinge kan bidrage tilstrækkeligt.

En tredjedel af de adspurgte virksomheder (33%) mener, at de vil oprette flere praktikpladsaftaler, hvis erhvervsskolerne gjorde mere for at skaffe egnede elever til virksomheden. Forelagt dette synspunkt er holdningen hos skolerne, at skolerne allerede gør et stort arbejde i forhold til at skaffe egnede elever til virksomhederne. Hovedudfordringen ligger, ifølge skolerne, snarere i, at den samlede volumen af elever ikke er stor nok.

Større frihed i aftaleforholdene omkring elever og lærlinge bliver fremhævet af 25 % af virksomhederne som værende en barriere. For en mindre del af virksomhederne (15%) ville det give mening, hvis de kunne dele en lærling med andre virksomheder. Det er her værd at bemærke, at det allerede i dag er muligt at dele en lærling med en eller flere virksomheder gennem såkaldte kombinationsaftaler. Mange virksomheder er dog ikke nødvendigvis klar over de eksisterende muligheder, da der løbende kommer nye oplærere i virksomhederne, som kun kender mulighederne fra den tid, da de selv var elever.

For 17 % af de adspurgte virksomheder er der ikke noget, der kan få dem til at oprette flere praktikpladsaftaler. Endelig er der en større andel virksomheder (30%), som mener, at det er andre tiltag, som kan få dem til at oprette flere praktikpladsaftaler. En del virksomheder peger på, at tilrettelæggelsen af elevernes uddannelse er en udfordring – fx at de skal på skole i bestemte perioder og lang tid af gangen (5-10 uger). Hvis virksomhederne havde bedre mulighed for at tilrettelægge praktikforløbene, så de passede ind i virksomhedens årshjul, ville det være lettere for dem at indgå flere praktikpladsaftaler. Derudover mener mange virksomheder, at de ville indgå flere aftaler, hvis kvaliteten af eleverne fra erhvervsskolerne var højere, særligt hvad angår de unges engagement og motivation.

[6] Region Syddanmark (2009) Region Syddanmarks Vækstbarometer, april 2009: Lære- og praktikpladser i Region Syddanmark.

4.5. Barrierer i forhold til praktikpladsgodkendelse

Blandt de virksomheder, der hævder ikke at være praktikpladsgodkendte, har vi ligeledes spurgt, hvad der kunne få dem til at søge om en praktikpladsgodkendelse. Fordelingen af svarene ses i figur 4-15 nedenfor.

Figur 4-15: Forhold, der kan få virksomhederne til at søge om en praktikpladsgodkendelse

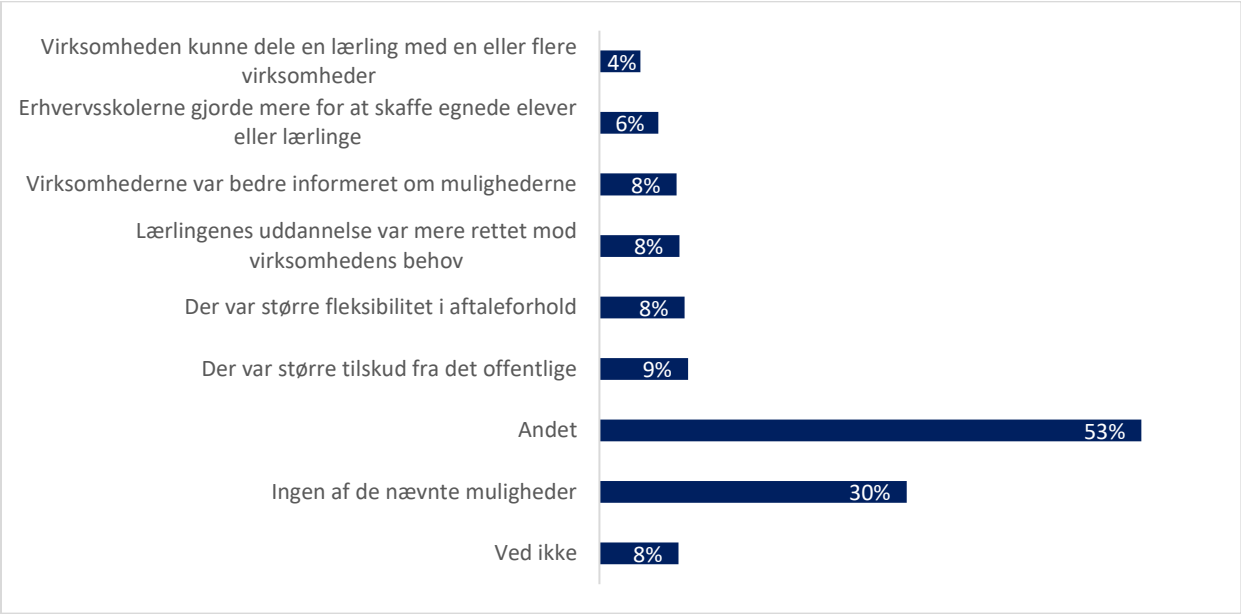

Note: 87 svar. Kun virksomheder, som angiver IKKE at være praktikpladsgodkendt, har svaret. Det samlede antal svar summerer til mere end 100%, da det er muligt for virksomhederne at angive flere svar.

Det er bemærkelsesværdigt, at næsten en tredjedel (30%) af virksomhederne svarer, at der *ikke* er nogle af de oplistede forhold, der kan få dem til at søge om praktikpladsgodkendelse. Disse forhold omhandler alt fra fleksibilitet i aftaleforhold til muligheden for at dele lærlinge mellem flere virksomheder og til mere egnede elever eller lærlinge.

Dertil kommer, at halvdelen af virksomhederne har valgt svar-muligheden andet, hvilket dog viser sig at indeholde begrundelser for, hvorfor de ikke er praktikpladsgodkendte snarere end forhold, der kunne få dem til at søge om en sådan godkendelse.

5. Konklusion

Denne undersøgelse har på baggrund af en analyse af ca. 500 interviews søgt at afdække virksomheders efterspørgsel efter erhvervsskoleelever, herunder om nogle virksomheder oplever mangel på elever i Region Syddanmark fordelt på fem udvalgte brancher. Der har været særlig fokus på, om nogle bestemte typer af virksomheder har vanskeligt ved at tiltrække elever som følge af branchetilknytning, virksomhedsstørrelse eller geografisk placering. Endvidere er der i undersøgelsen kigget nærmere på de årsagsforklaringer, der kan ligge til grund for, at nogle virksomheder oplever vanskeligheder ved at tiltrække elever. Endelig er der kigget nærmere på de barrierer, som virksomhederne oplever i forhold til at skabe flere praktikpladser.

38 procent af de adspurgte virksomheder vurderer, at de i høj grad eller i nogen grad har vanskeligt ved at tiltrække elever.

De små virksomheder med 1-3 ansatte oplever i højere grad vanskeligheder ved at tiltrække elever. Det kan have flere forklaringer. Denne virksomhedskategori bruger færrest ressourcer på at tiltrække elever ligesom de helt små virksomheder også er mindre positive i deres vurdering af samarbejdet med erhvervsskolerne, herunder praktikcentrene, da et sådant samarbejde ofte kræver, at der afsættes ressourcer – også fra virksomhedens side. Endelig peger mange virksomheder på, at et godt brand spiller en væsentlig rolle i rekrutteringen af elever, og her har større virksomheder ofte flere ressource til at skabe og pleje et brand.

Geografisk tyder analysens resultater på, at virksomheder placeret i Trekantsområdet og i Sønderjylland har vanskeligere ved at tiltrække elever sammenlignet med virksomheder beliggende på Fyn og i Sydvestjylland. Undersøgelsen giver ikke nogen direkte forklaring på denne geografiske forskel, men det kan eksempelvis skyldes stor konkurrence mellem virksomhederne i trekantområdet eller en stor geografisk afstand mellem skole og praktiksted i Sønderjylland. Generelt fremhæver virksomheder, som ikke har vanskeligt ved at tiltrække elever, at geografisk placering, særligt nærhed til en skole, har betydning.

Kigger man på tværs af de fem udvalgte brancher, er det især brancherne bygge- og anlægsvirksomhed samt overnatningsfaciliteter og restaurant, hvor virksomhederne i høj grad oplever vanskeligheder med at tiltrække elever. En af de mulige forklaringer kan her være, at en del virksomheder inden for disse to brancher traditionelt er mindre virksomheder, og at der særligt inden for bygge- og anlægsvirksomhed ikke har været tradition for at være aktiv og bruge flere forskellige kanaler til at tiltrække elever. Udbudssiden, det vil sige det faldende antal unge, som påbegynder en erhvervsuddannelse, spiller dog også ind – særligt for disse brancher.

34 procent af de virksomheder, der oplever problemer med at tiltrække elever, angiver, at der ikke er nogen ansøgere overhovedet – altså et udbudsproblem. En større andel, nemlig 44 %, angiver dog, at der ikke er tilstrækkeligt med *kvalificerede* ansøgere. Heri ligger en indirekte kritik af skolerne og det arbejde, som gøres af skolerne for at matche virksomhed og elev og med at gøre eleverne praktikparate. Det er dog kun 8 % af de adspurgte virksomheder, som oplever et direkte dårligt samarbejde med skolerne. Kritikken fra virksomhederne går kun i mindre grad på skolernes faglige niveau, og i højere grad på elevernes

egnethed samt en oplevelse af, at virksomhederne er for specialiserede, og at eleverne derfor ikke matcher virksomhedernes behov.

Inden for de fem udvalgte brancher peger undersøgelsens resultater på, at virksomhederne i Region Syddanmark i det kommende år forventer at indgå flere praktikpladsaftaler. Det er positivt i forhold til den generelle situation i Danmark, hvor mellem 10.000-12.000 unge ikke kan få en læreplads i en virksomhed, ifølge Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (Arbejderbevægelses Erhvervsråd, 2018).

Endelig tyder undersøgelsens resultater på, at virksomheder ofte går udenom de officielle kanaler som eksempelvis praktikpladsen.dk og praktikpladscentrene, når de skal rekruttere elever. Personlige netværk og sociale medier bliver af virksomhederne oftere nævnt som tiltag, der benyttes.

Hvis virksomhederne skulle indgå endnu flere praktikpladsaftaler er det især et større offentligt tilskud, der bliver fremhævet som afgørende. Det til trods for, at analyser fra bl.a. Tænketanken Cevea eksempelvis har vist, at det er en god forretning for en virksomhed at have en elev inden for bl.a. Bygge- og Anlægsbranchen (Cevea, 2017). Sammenlignes udgifterne til elever i Danmark med eksempelvis Østrig og Tyskland, hvor der ligesom i Danmark er vekselsystemer, så er udgiften til en elev i Danmark dog dobbelt så høj som i disse to lande (DEA, 2012).

Flere virksomheder peger også på større fleksibilitet i aftaleforhold og muligheden for at dele en lærling som forhold, der kunne få virksomheden til at indgå flere praktikpladsaftaler. Her tyder noget på, at virksomhederne tilsyneladende ikke er klar over de allerede eksisterende muligheder omkring fleksible aftaler og kombinationsaftaler.

Undersøgelsens resultater skal naturligvis tages med forbehold, da den er baseret på et begrænset antal virksomheders svarangivelse inden for fem udvalgte brancher.

6. Bibliografi

Arbejderbevægelses Erhvervsråd. (18. Februar 2018). *Hvis du mangler arbejdskraft, så ansæt en lærling* . Hentet fra https://www.ae.dk/artikler/hvis-du-mangler-arbejdskraft-saa-ansaet-en-laerling

Cevea. (23. februar 2017). *Gevinsten ved lærlinge*. Hentet fra cevea.dk: https://cevea.dk/analyse/1914-gevinsten-ved-laerlinge

Databanken. (2016). *Elevtal - EAK.* Undervisningsministeriet.

DEA. (2012). *Danske elever er dyrest.* København: DEA.

HORESTA. (2017). *Mangel på arbejdskraft i hotel & restaurationserhvervet.* Horesta.